No. 197 1839

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Dingsdag 20 Augustus.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 17den Augustus.

Reschid-pacha, de turksche gezant te Londen, is gisteren morgen te Parijs gekomen, om zich te Marseille naar Konstantinopel in te scheepen.

Men spreekt op eigen van de waarschijnlijkheid, dat het gouvernement binnen kort een maatregel zal nemen tot tijdelijke verandering van de regten op de geëmailleerde suiker. De prefect van de Beneden-Loire, graaf *Bouvier*, is dezer dagen gekomen, zoo met regter als der beide westelijke Azoorsche aan eenige personen de verzekering gegeven hebben van den aanstaande ontlasting.

Eene nieuwe verhooging van den prijs van het brood heeft sedert gisteren in onderscheidene volkswijken eenige gisting verwekt. Een aantal werklieden was op het plein de la Grève verzameld en weigerde te arbeiden, indien men ook hun loon niet verhoogde; verscheidene bakkers zijn in verzekerde bewaring genomen, omdat hunne broden het gewigt niet hielden. Het ergste is, dat men vreest, dat er over veertien dagen eene nieuwe verhooging zal moeten bepaald worden.

Een groot getal kransen en bouquetten van immortelles en andere bloemen werd gisteren, den naamdag des gewezen keizers, door de vrienden op het plein Vendome neergelegd. Zij hebben den geheelen dag den omtrek doorloopen, maar de rust is niet gestoord.

— Gisteren avond zijn van gouvernementswege eindelijk berigten uit het Oosten medegedeeld, die sedert eenige dagen met zoo veel ongeduld te gemoet gezien werden. In den *Moniteur Parisien* leest men het volgende:

» De tijdingen uit het gouvernement gisteren van Konstantinopel en van Alexandrie ontvangen, heeft men tot den 27sten Julij.

» De volmaaktste rust bleef te Konstantinopel heerschen. *Akif*-Effendi, die door de Kortenaar Alexandrien is gezonden, om *Mehemed*-ali voorslagen te doen en hem de erfelijke heerschappij over Egypte aan te bieden, was [illegible] dit aanbod afgewezen. [illegible] sultan hem dit erfelijk gezag over alle [illegible] het bestuur hem bij de overeenkomst van Kutahia was opgedragen. Hierop volgt de brief van *Mehemed*-ali in antwoord op dien van *Chosrew*-pacha, zijne weigering op diens voorslagen en de hierboven vermelde eischen houdende.

Hierop worden hoofdzakelijk de volgende berigten medegedeeld: Het turksch eskader te Alexandrie was grootendeels in de haven ten anker gekomen; het egyptisch eskader kruiste op de reede. *Mehemed*-ali wachtte met ongeduld de nieuwe besluiten van de Porte af. De tijdingen uit Syrie gingen tot den 10den Julij. Het hoofdkwartier van *Ibrahim*-pacha was te Marasch. De aide-de-camp van den maarschalk *Soult*, *Caillet*, was den 29sten, dus vijf dagen na den slag van Nezib, naar Ain-Tab in het hoofdkwartier van *Ibrahim* aangekomen en was daarna op deszelfs last naar Marasch gevolgd alwaar hij verworven had, dat de egyptische opperbevelhebber met zijn leger halt gehouden had. De redenen, dat *Ibrahim* naar de bevelen zijns vaders den marsch niet verder gestaakt had, lag in het gebrek aan levensmiddelen. Een brief van *Ibrahim* aan *Mehemed* wordt medegedeeld, waarin hij zelf die redenen uiteenzet. *Ibrahim* bevond zich bij de komst van den kapitein *Caillet*, vijf of zes uren bovenwaarts Ain-Tab, een deel van het leger was te Oroul, nabij Ezib. De digtst nabijzijnde plaats, van waar het noodige kon aangevoerd worden, was Aleppo, op vier dagmarschen afstands. Om van daar den voorraad te doen komen was de tijd te kort en men had aan alles gebrek; een overwinnend leger had men nimmer zien terugtrekken; in die omstandigheid had *Ibrahim* zich genoodzaakt gezien tot Marasch voort te rukken. Volgens het ministerieel blad waren deze redenen werkelijk gegrond; maar had niet te min de kapitein *Caillet* de grootste moeite gehad, om den van de zege dronken veldheer van de vruchten der verdere vervolging te doen afzien. Op den 10den Julij was de stelling van het egyptisch leger als volgt: Het hoofdkwartier en het gros van het leger waren te Marasch; eene brigade infanterie, eene brigade kavallerie, vier batterijen met eenige ongeregelde troepen waren te Orfa, onder de bevelen van *Osman*-bei. Te Bir, het gewezen kamp van *Hafiz*-pacha, was eene brigade infanterie; twee brigaden [illegible] en verscheidene batterijen waren te Ain-Tab, onder de bevelen van *Soliman*-pacha; vijf regimenten kavallerie en tien batterijen onder het bevel van *Ahmet*-pacha Menekli waren naar Adana gezonden, langs den weg van Alexandrette.

Naar hetgeen men in het hoofdkwartier van *Ibrahim* van het turksch leger wist, was het geheel ontbonden, en het overschot door de Kurden, uit verbittering wegens de vroegere onderdrukking die zij van de Turken geleden hadden, aangevallen en verstrooid. *Hafiz*-pacha zou met naauwelijks vijftig ruiters te Malatia gekomen zijn.

Een brief van Syra van den 31sten hield, dat het eskader van den admiraal *Stopford* den 27sten te Paros was aangekomen en sedert naar Meteline was gezeild; het fransch eskader lag nog steeds te Tenedos.

Voorts had het gouvernement brieven uit Odessa van den 29sten Julij ontvangen, waarin van geen aanstaande tusschenkomst der Russen te Konstantinopel gesproken werd; in die streken, noch in de Krim, hadden buitengewone krijgstoerustingen plaats.

Eindelijk behelst het ministerieel orgaan een rapport van den kapitein *Caillet* over de jongste gebeurtenissen. Ook deze bevestigt dat de turksche infanterie in den slag van Nezib dapper streed; dat de egyptische regter vleugel werd afgeslagen, de kavallerie-charges mislukten, tot dat *Osman*-pacha met de garde in het egyptisch legerkamp drong, en de Turken van schrik getroffen, plotseling de vlugt namen; 10[illegible] stukken geschut, 20,000 geweren met het geheele legerkamp vielen den overwinnaars in handen. Door de hoedanigheid van het terrein, konden de Turken het echter ontkomen; slechts 9000 [illegible] werden er gevangen gemaakt. De officieren van [illegible] schatten de verliezen van beide zijden op 15000, namelijk het drie vijfde deel tot [illegible]. Het getal gesneuvelden had men niet te [illegible] kunnen.

— Volgens de berigten door de dagbladen van Marseille medegedeeld, zou *Mehemed*-Ali naar Konstantinopel willen gaan, zoodra *Chosrew*-pacha van de zaken verwijderd was. Van de thans in de haven van Alexandrie liggende vloot was al de krijgsmunitie genomen; het opperbevel was aan den egyptischen admiraal gegeven.

Tusschen de equipagien der beide vlooten heerschte de beste verstandhouding. De britsche kapitein *Walker* was naar Konstantinopel teruggekeerd. Hij had voor zijn vertrek eene scherpe woordenwisseling gehad met den kapudan-pacha.

In brieven van Malta wordt op eene stellige wijs de dood van *Hafiz*-pacha, op last van den Divan geschied, aangekondigd.

— Het *Journal des Debats* behelst heden een tweeden brief van den heer *Saint-Marc-Girardin* uit Konstantinopel van den 27sten Julij geschreven die veel minder ontrustbarender dan de vorige is. De heer *Girardin* is niet vreemd van de gedachte, dat *Mehemed*-ali werkelijk naar Konstantinopel zou komen, om er zijne geschillen met de Porte in der minne af te doen, en buiten de medewerking der vijf mogendheden, van welke de [illegible] hem waren, terwijl hij te Konstantinopel door zijn invloed en bijzondere vrienden veel meer zou kunnen verwerven. Rusland zou niet ongenegen zijn dat aldus de zaken geschikt werden, omdat alsdan de zaken buiten de beslechting der Europesche diplomatie bleven. De taak van Frankrijk in de omstandigheid was, volgens den heer *Girardin*, om te Konstantinopel een tegenwigt daar te stellen; op den dag dat *Mehemed* de Dardanellen doorvoer, moest ook de fransche vloot dezelve doorstevenen. De Sultan moest van die zijde of te Sebastopol ondersteuning vinden.

— Omtrent de gebeurtenissen aan de Spaansche grenzen heeft het gouvernement heden de volgende telegraphische depêche bekend gemaakt, uit Bayonne van den 15den dezer:

» Den 13den heeft er eene conferentie met de opstandelingen

plaats gehad; de pastoor *Echevarria* heeft een onderhoud gehad met don *Carlos* te Lesaca. Het 12de bataillon van Navarre heeft zich don *Carlos* te Lesaca. Het 12de bataillon van Navarre heeft zich denzelfden dag bij de opstandelingen te Vera gevoegd, en den 16den zijn zij naar Urdax getrokken, waar het 3de bataillon zich met hen vereenigd heeft. *Elio* slechts twee bataillons [illegible] hebbende, is tot Goyzueta teruggetrokken met don *Carlos*, die zich daar bij zijne echtgenoote gevoegd heeft.

Espartero heeft zich naar Alava gerigt, *Maroto* heeft zijne beweging gevolgd.

Volgens bijzondere berigten van de grenzen is Elio in het bevel door *Zariategüy* vervangen, omdat deze wordt gehouden als de partij van *Maroto* geheel toegedaan en als iemand [illegible] vast karakter. *Zariategüy* heeft den 9den eene proclamatie [illegible] doen uitgaan, vaardigd, om hun zijne verontwaardiging over den [illegible] te kennen te geven en waarin hij zegt, dat [illegible] voor God en den koning is, waarvoor zij zullen overwinnen of sterven.

In de bijzondere briefwisseling uit Bayonne van den 16den leest men nog het volgende:

„Brieven uit Urdax van den 12den, bevestigen nagenoeg de mislukking van den opstand van het 5de bataillon van Navarre, te Vera. Zij kondigen de komst aan van don *Carlos* te Lesaca; hij was vast besloten om de opstandelingen tot hun pligt te doen wederkeeren. *Elio* en de brigadier *Alzarbe* maakten zich gereed, om hunne pogingen met die van don *Carlos* te doen zamenstemmen, ter bestelling van de orde. Zes kompagnien van het 11de bataillon van Navarre, door den kolonel *Alvare* gekommandeerd, moesten medewerken om den opstand te beteugelen. Men heeft alle reden om te gelooven, dat deze ongelukkige gebeurtenis op den 13den zal ten einde gebragt zijn."

Blijkens het bovenstaand telegraphisch berigt heeft deze gunstige verwachting zich niet bevestigd.

— Ter beurze waren heden (17 Augustus) genoteerd: 5 pCt. 112,60; 3 pCt. 80,75; Nap. r. 100,40; Sp. Ardoin 19½; Rom. L. 105¾.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 16den Augustus.

Men verzekert te Berlijn, dat H. M. de Keizer van Rusland eenstig ongesteld zou zijn.

— Te Essek heeft men in den morgen van den 5den een zwaar onweder gehad, waarbij de toren der Fransiskaner-kerk door den blikem zou getroffen, dezelve van boven tot beneden scheer; ook de nabijgelegen crimineele gevangenis werd door den blikem getroffen.

— Uit Weenen schrijft men van den 10den dat de oud-Konstantinopel overtrokken hofraad *van Huszar*, die door zijne vroegere betrekking als tolk te Konstantinopel, met de turksche aangelegenheden zeer bekend was, gedurende een geruimen tijd en waarschijnlijk tot de beslechting van de tegenwoordig aanhangige zaken te Konstantinopel zou blijven. Hij was met eene uitgebreide volmagt voor de oostenrijksche legatie te Konstantinopel voorzien.

— Van de Montenegrijnsche grenzen meldt men van het laatst van Julij, dat de jongste rooftogt der Montenegrijnen tegen de Spizza-noten geheel mislukt was. De roovers werden door een goed onderhouden gewapenmagt van de bewoners dier plaats ontvangen en weken weldra naar hunne grenzen terug. Intusschen had eene andere bende den 21sten op nieuw het oostenrijksch gebied geschonden, door een strooptogt in het district Braich te doen; doch werden ook daar door de oostenrijksche grenstroepen afgeslagen. Er werd ernstig verlangd dat aan deze herhaalde rooftogten voor goed een einde mogt gemaakt worden. — De onlangs tusschen den pacha van Scutari en den Vladika van Montenegro getroffen overeenkomst, is door de Turken van Podgoritza, Spusch, enz. met erkend, en bestaat dus aan die zijde weder de onde vijandschap.

— Volgens berigten van de servische grenzen van het begin van Augustus had de gebannen vorst van Servie, *Milosch*, op zijne protestatie een antwoord uit Konstantinopel ontvangen, waarin gezegd wordt: dat hij voorloopig rustig op zijne goederen in Wallachije moest blijven en aldaar eene beslissing afwachten.

— De *Augsburger Zeitung* behelst berigten uit Konstantinopel van 29 Julij. Daarin wordt gemeld dat de Porte, nadat zij zich onder het protectoraat der vijf groote mogendheden gesteld had en de gronden aangeduid welke den Divan tot zulk een stap hadden bewogen, te vergeefs op die verklaring het antwoord had te gemoet gezien van de vertegenwoordigers der vijf hoven. Men was daarop besloten zelve verder met den Egyptischen onderkoning te onderhandelen en hem al toe te staan, wat hij verlangde. Reeds bevond zich de turksche afgezant aan boord der stoomboot om *Mehemed*-ali kennis te geven, dat men in al zijne eischen bewilligd had, met uitzondering van het ontslag des grootviziers, van welken eisch hij verzocht werd af te zien; men mogt dit van zijne billijkheid hopen, te meer daar sultan *Abdul-Medsched*, uit eerbied voor de nagedachtenis zijns Vaders, een man wenschte in het bewind te houden, dien zijn Vader hem in zijn laatste levensuur zoo sterk aanbevolen had; bij de eerbied dien *Mehemed* zelfs jegens den persoon des Sultans betoonde, kon hij onmogelijk deze vernedering van de Porte vergen.— Eensklaps echter was er eene geheele verandering in den staat van zaken gekomen. De vertegenwoordigers van de vijf mogendheden, hadden onverwacht eenstemmig verklaard, dat de Porte onder bescherming van de vijf mogendheden was gesteld en dat deze *gemeenschappelijk* voor de bevrediging van het Oosten zouden zorgen. De oostersche kwestie was thans geen op zich-zelve staande kwestie meer; zij *was tot eene Europesche kwestie* verklaard. Hoe dit alles zich had toegedragen, viel moeijelijk te zeggen. Men wilde dat een der vertegenwoordigers van de vijf mogendheden, die van zijn hof de volmagt had om in dringende omstandigheden zonder instructien, naar eigen meening te handelen, den stand van zaken op dit oogenblik zoo gevaarlijk had beoordeeld, dat hij vermeende tot elken prijs het gevaar te moeten afweren, en, de overtuiging hebbende gekregen, dat slechts door zijnen bijval groote verwikkelingen konden vermeden worden, had hij dien bijval niet langer willen weigeren. De fransche vloot lag [illegible] de engelsche had dezelfde richting genomen. De heer *von Butenief* had van de Porte [illegible] gekregen op zijne vestigen, dat Rusland de afgifte van een firman voor de invaart der Dardanellen als eene breuk op het verdrag van 1833 zou aanzien; maar men was niet tegen het geweld beveiligd; ook was de Porte bereid, om zich in de armen van *Mehemed-ali* te werpen, wat men bovenal vermijden wilde. De gegeven berichten waren op de gezegde verklaring terstond ingetrokken. Den 30sten zou de *Nizam Kiaja* naar Alexandrie afgezonden worden, met de verklaring, dat de Porte zich met geene overleene onderhandelingen kon laten, daar zij eene stap deed buiten het goedvinden der mogendheden, onder wier bescherming en medewerking alleen thans eene gewenschte beslechting kon tot stand komen.

Een nader berigt uit Konstantinopel, van den 1sten Augustus, insgelijks in de *Allgemeine Zeitung* voorkomende, bevestigt het bovenstaande, met bijvoeging echter, dat de Porte [illegible] van het besluit om in de eischen van *Mehemed-Ali* te bewilligen, op de mededeeling van eene door vorst *Metternich* aan den oostenrijkschen gezant, baron *von Stürmer*, gezondene depeche. Daarop hadden de gezanten der vijf mogendheden zich vereenigd en eene gemeenschappelijke nota opgemaakt, waarin de Porte uitgenoodigd werd, geen stap verder te doen en de onderhandelingen met *Mehemed-Ali* aan de mogendheden over te laten. — De hoofdstad was tot op den 1sten steeds rustig gebleven. Men had tijdingen uit het turksch [illegible] kamp, van de Europesche officieren die in het turksch leger geplaatst hebben, [illegible] *Mahlbeck*, aldaar behouden waren aangekomen. De geruchten van [illegible] dood zijn dus ongegrond gewees. In het [illegible] nog niets van de afzetting van *Hafiz*-pacha bekend.

ENGELAND.

LONDEN, den 12den Augustus.

De heer *Dezet* heeft eergisteren zijne opwachting bij de Koningin-Weduwe gemaakt, bij gelegenheid van hoogstdezelver geboortedag.

— Gisteren is in het hoogerhuis de wet dobgegaan, houdende bepalingen omtrent het in dienst nemen van eene particuliere politiemagt in de steden waar zulk een maatregel der handhaving der rust noodzakelijk is. Dienzelfden dag [illegible] verder met eene nieuwgewijzigde wet tot [illegible] van den slavenhandel, die, zoo als [illegible] tegen Portugal gerigt is. De heriog *van Wellington* heeft weder eene poging gedaan, om ook deze wet, de [illegible] vallen, op grond, dat zij te vijandig tegen zulk een [illegible] Portugal was. Hij maal heeft bij echter de meerderheid der lords niet voor zich kunnen winnen, zoo het schijnt, omdat die leden de vrees koesterden, dat men in Portugal aan de verwerping der wet de uitlegging zou kunnen geven, als of het hoogerhuis de afschaffing van den slavenhandel niet ernstig wilde.

— De onrustige toestand der fabrijkdistrikten en de woelingen der chartisten aldaar, blijven voortduren. Meestal is echter de tusschenkomst der politie en der gewapende magt genoegzaam geweest om die pogingen te smoken. Te Bolton, nabij Manchester, heeft echter een werkelijk oproer plaats gehad. Den 12den heeft eene bende van 2000 chartisten die stad doorkruist en aan de vreedzame ingezetenen schrik aangejagt. Den volgenden dag hadden er op nieuw zamenrottingen plaats. Eenigen der behoeders werden door de gewapende magt gevat; zijnde het aantal door de stad in dienst genomen constapels toen tot 1300 vermeerderd. Bij het wegvoeren der gevangenen, hebben de chartisten hen trachten te bevrijden, en zijn in het raadhuis, waar de gevangenen bij voorraad opgesloten waren, doorgedrongen. Sommigen der opgewondensten uit den volkshoop hebben pogingen, om het raadhuis in brand te steken

gedaan. Nu echter ontvingen de aangerukte troepen bevel, om op den opgroeijenden hoop met scherp te vuren, hetgeen het gewenschte gevolg had. De straten waren weldra schoon geveegd, en 24 der gevangene oproermakers werden, onder geleide van dragonders, naar Liverpool gebragt, waar zij voor de assises zullen moeten teregt staan. Er zijn bij dezen strijd wel gekwetsten, maar naar het schijnt geene dooden gevallen. Nabij Chester heeft de overheid niet minder dan 5000 geweren, die aldaar op eene geheimzinnige wijze waren aangevoerd in beslag genomen. Volgens sommigen waren deze wapenen voor de chartisten bestemd; doch anderen meenen, dat men voornemens was, om ze ten behoeve der Karlisten in Spanje binnen te smokkelen. Nogmaals zijn, volgens welke alles op een misverstand berustte en de geweren waren afgezonden, om de gewapende burgers in tijd van nood daarmede te wapenen.

— Er is tijding ontvangen van de gelukkige aankomst van het reusachtig stoomschip *the British Queen*, te New-York. Het heeft den togt in 15½ dagen gedaan.

— Gisteren heeft de toewijzing plaats gehad van de consolidatie van 4 millioenen ponden st. schatkistbiljetten. Het huis *Rothschild* had aangeboden, die geheele som voor zijne rekening te nemen, tot doorzetting van den maatregel tegen 110 £ 17 s. 6 d. de 100 gecons. De bank van Schotland bood aan 500,000 £ te consolideren tegen 111 £ gecons. de £ 100. De verzegelde prijs der regering beliep echter 110 £ per cent; daar nu de Engelsche bank de consolidering van 500,000 £ tegen 109 £ 6 s. 10 d. had aangeboden, werd haar zulks toegestaan. Dit heeft groote bevreemding en ontevredenheid te [illegible] vermits het aanbod der bank zelve iets geheel ongemeens is, en het bedrag van 109 £ enz. geheel beneden den prijs des gelds is.

— Gisteren stonden de 3 pCt. gec. 91⅞; Ned. 2½ pCt. 54½; dito 5 pCt. 103⅝; Braz. 78¼; Port. 3 pCt. 19; Sp. Ardoins 19⅝.

BELGIE.

BRUSSEL, den 18den dezer.

De koning en koningin zijn zaterdag over den spoorweg van hier naar Ostende vertrokken. De middenstand *Indépendant* zegt nog niet te weten of het gezin dan terstaan naar Engeland, door andere bladen vermeld, naauwkeurig is.

— *l'Observateur* zegt dat de keuze van den heer *Dubus de Chisignies* als belgisch gezant te 's Hage, stellig bepaald is.

— De heer *Dujardin*, lid der belgische commissie te Utrecht, keert morgen derwaarts terug.

— De oprijpingen te *Verviers* wegens de verhooging van den prijs van het brood, hebben werkelijk eenig gevolg gehad. Den 15den des morgens hebben 300 werklieden, met stokken en andere werktuigen gewapend, zich naar het stadhuis begeven, om bij de overheid op het afzetten van den prijs van het brood het op 30 centimes aan te dringen. Eenige gendarmes zijn toegezonden, om dezen zelfkoop [illegible] te keeren, doch het is tot een [illegible] gekomen, waarbij de gemoederen meer bedaard zijn, of ten minste tot wijken gebragt zijn. Of de verdeeling van eenig belang is gevolgd blijkt [illegible] Men ook omtrent het later te Verviers voorgevallene eenige berigten. Volgens nadere berigten zou het voorgevallene echter zeer overdreven opgegeven zijn.

— De heer *Thiers* heeft zich met zijne familie naar Brugge begeven en er het merkwaardige bezigtigd

NEDERLANDEN.

BREDA, den 19den Augustus.

Bij 's Koning besluit van den 17den dezer, is de Minister van Financien gemagtigd om alsnog, zonder openlijke deelneming of inschrijving, gevolg te geven aan de [illegible] van *vijf millioen gulden* in leenten, ten laste van de Overzeesche Bezittingen, daargesteld bij de Wet van den 22sten December 1838 (*Staatsblad no.* 90), [illegible] dat thans verre, ten gevolge van het tweede lid van artikel 4 van [illegible] van den 16den Februarij dezes jaars, was aangevuld.

— Uit 's Hage meldt men dat het eerste bataillon jagers in den loop dezer week uit dit gewest aldaar zal komen om er in garnizoen te blijven; het tweede bataillon zou in deze vesting in besetting komen.

— Uit Nijmegen wordt van den 15den geschreven, dat men sedert eenige dagen bezig is om de wallen dier vesting te demonteren.

— In de Middelburger Courant leest men:

» Ingevolge de gegevene bevelen van den heer generaal-majoor provincialen kommandant van Zeeland, zullen op den 16 dezer van Neuzen vertrekken de 1ste en 2de kompagnien van het reserve bataillon der 2de afdeeling inf. naar Sas-van-Gent, om aldaar voorloopig gekantonneerd te blijven; welke kompagnien zullen vervangen worden door de 3de en 4de kompagnien van hetzelfde bataillon, welke in genoemde vesting garnizoen zullen houden.

Insgelijks worden op dien datum afgelost de 3de en 4de kompagnien van het reserve-bataillon der 17de afdeeling infanterie, door de 1ste en 2de kompagnien van dat korps, tot dus verre in Hulst in bezetting geweest.

— Uit Neuzen wordt gemeld dat bij het stedelijk bestuur aldaar thans het plan in overweging is, om de stad door aanbouwing eene meerdere uitbreiding te geven. Reeds bestaat aldaar eene groote behoefte aan woningen, welke nog vermeerderen zal, wanneer door het uitdiepen van het kanaal op Gent, dit kanaal weder voor zeeschepen bevaarbaar zal worden.

— Naar men vernomen zal op den 10den October aanstaande te Groningen, bij gelegenheid van de overgave van het rectoraat, eene luisterrijke maskerade gehouden worden, voorstellende den intogt van *Gustaaf Wasa* te Stokholm.

— De tongblaar heeft zich thans ook in de provincie Utrecht onder het rundvee vertoond.

— De *Javasche Couranten*, tot den 23sten April, hier te lande ontvangen, behelzen niets van algemeen belang. In dezelve leest men, onder anderen, dat de generaal-majoor titulair *C. J. Riesz*, op zijn verzoek, gepensioneerd is.

— Door den directeur-generaal voor de marine is ter kennisse van de zeevarenden gebragt, dat ter secretarij van het departement van marine, en bij de directien der marine te Amsterdam, te Rotterdam en te Vlissingen, verkrijgbaar is gesteld eene nieuwe kaart der zeegaten van de Goederede en de Maas, zoo als dezelve zijn opgemaakt in het jaar 1839, benevens de beschrijving dier kaart; en zulks te zamen voor den prijs van een gulden vijf en twintig cents, terwijl de beschrijving afzonderlijk voor twintig cents kan worden verkregen.

Uit het verslag betrekkelijk het geldelijk beheer der Maatschappij van weldadigheid over 1838 namens de commissie van weldadigheid aan die van toevoorzigt uitgebragt, blijkt, dat het getal der Sub-commissien zoo wel die, welke in onmiddelijke betrekking met de oprichtende commissie staan, als de zoodanige welke als onderdeelen daarvan worden beschouwd, onveranderd is gebleven; dat dezelve over 1838, 9972 leden tellen, waarvan de bijdragen f 26,339,20 beloopen; dat derhalve het getal leden, sedert het vorige jaar, ten getale van ruim 550, is vermeerderd, hetwelk des te aanzienlijker is, dewijl deze vermeerdering heeft plaats gehad, ongeacht het gewone verlies door overlijden en andere oorzaken, dat de gunstige verwachtingen, welke men in het verslag over het vorige dienstjaar ten deze koesterde, dus niet verijdeld zijn, maar zich integendeel op eene voldoende wijze hebben bevestigd; dat ook het bedrag der giften tot f 9398,55 bij vergelijking met het vorige jaar eene [illegible] gunstige uitkomst oplevert; dat het der commissie tot een aangenaam vooruitzigt verstrekt, van tijd tot tijd te mogen ondervinden, dat zoodanige [illegible] van zeldzamer [illegible] de maatschappij met milde giften begunstigen, hetzij de gewone jaarlijksche giften onder evengenoemde titels te bevorderen, f 3000 voor een legaat door wijlen jonkvrouw *J. W. Beeldsnijder*, ten bedrage van 6000 franken, aan de maatschappij besproken; en f 2000, zijnde een legaat van wijlen vrouwe *J. M. Lodiesico*, domaniere *Wiese* te Utrecht.

Openlijke erkentelijkheid wordt door de commissie toegebragt aan de heeren provinciale kommandanten, in het algemeen, en de subcommissien te Assen, Grave, 's Gravenhage, Haarlem en Leeuwarden, in het bijzonder, die vorige pogingen hebben aangewend, om de deelneming aan het lidmaatschap te bevorderen, waarvan gunstige aanmerkelijke vermeerdering in het getal der leden getuigt. „Onderscheidene andere sub-commissien," aldus gaat de commissie voort, welke in de laatstvoorgaande jaren buitengewone middelen tot opwekking der belangstelling hadden aangewend, hebben zich herverd, om het bestaande te behouden, en wederom anderen hebben ons de verzekering gegeven, eerlang derzelver ijverige tusschenkomst tot verkrijging van nieuwe deelneming, te zullen aanwenden, zoodat wij vleijing mogen beweren, dat, met uitzondering van drie commissien, welke nog in naam bestaan, doch met der tijd alle betrekking met de maatschappij hebben afgebroken, overal [illegible] belangstelling gunstig toeneemt, en de sub-commissien meer en beter aan derzelver verpligtingen beantwoorden.

Wij zijn er in gelaagd, om de sub-commissie te Amsterdam, aan wie, op haar deswege gedaan verzoek, eervol ontslag is verleend, op eene waardige wijze te doen vervangen, en ofschoon de nieuw benoemde sub-commissie zich niet tijdig genoeg heeft kunnen vestigen om nog in het afgeloopen jaar blijken van hare werkzame belangstelling te geven, kunnen wij nogtans met lof gewagen, van de doelmatige pogingen in het belang der zaak, waarmede zij haare werkring voor het loopende jaar heeft aangevangen.

De afleveringen uit de verschillende magazijnen hebben, in 1838 f 874,495,33 bedragen, makende een verschil met het vorige jaar van f 94,000 uit, hetgeen het gevolg is van den verkoop van turf naar buiten, alsmede de aanmaking en verkoop van eene aanzienlijke hoeveelheid katoenen stoffen voor de Indische bezittingen. De zijn

in 1838 ruim 514 dagwerken lange turf verkocht, terwijl het afgeleverde katoen aan het depart. van Kolonien bedraagt 3750 dubbele stukjes imitatie-katoen, en 1550 stukjes hemden katoen, voor eene geldswaarde van ƒ 50,498,19. De commissie doet opmerken, dat de uitbreiding der katoenweverij op dezen ontvang eenen dubbelen invloed uitoefent, namelijk doordien hieronder begrepen is de aflevering van katoenen garen uit het algemeen magazijn aan de fabrijk en vervolgens het geweven katoen aan het dep. van kolonien of wel tot eigen verbruik. Ook op den ontvang van fabrijk en barkerij, ƒ 298,146,17½ bedragen hebbende, moet de vervaardiging van katoenen stoffen eenen merkbaren invloed uitoefenen, hetgeen daaruit kan worden afgeleid, dat in 1837, toen hiermede een begin is gemaakt, door de katoenweverijen aan het algemeen magazijn afgeleverd zijn, 481 stukjes ter waarde van ƒ 2294,55, en in 1838 daartegen ongeveer 14,300 stukjes, voor een bedrag van ƒ 68,209,10½, hetwelk dus een verschil aanwijst van ruim ƒ 63,000, ofschoon het bedrag van dezen ontvang, slechts bijna ƒ 51,000 meer bedraagt. Doch de vermindering der partijen van sommige kleedingstukken, waarvoor vroeger linnen, doch sedert eenigen tijd ongebleekt katoen gebezigd wordt, brengt te weeg, dat eene gelijke aflevering van gemaakte goederen uit de gewone fabrijken door eene mindere geldswaarde wordt vertegenwoordigd. Eindelijk blijkt nog, voor zoo veel de ontvangsten betreft, dat de oogst in 1838 dien van het vorige jaar overtrof met 112 mud rogge, 86 mud garst, 403 mud haver, 3300 mud aardappelen, 236 m. boekweit, 31 m. bonen en erwten en 2½ m. lijnzaad, terwijl dezelve daarentegen minder heeft opgeleverd 425 voeder hooi en 87 bunders vlas, waarbij nog komt, dat, ten gevolge der hoogere marktprijzen, de magazijnswaarde der rogge, garst en veenboekweit, over 1838, met ƒ 1 per mud is vermeerderd.

(Het vervolg en slot in een volgend Nommer.)

ARTIKEL 67 DER GRONDWET.

Dat bij het artikel der grondwet, hetwelk de uitoefening van het recht van gratie regelt, de meeste zorgvuldigheid in acht genomen moet worden, is van zelf sprekend. In de grondwet van 1814 had dit artikel meerdere uitbreiding erlangd: het luidde aldus: *De Souvereine Vorst verleent gratie, abolitie en remissie van straf*, na ingekomen advies van den hoogen raad der Vereenigde Nederlanden. Nu de redactie van artikel 67 thans alleen spreekt van een regt van gratie, zonder meer, kan de vraag ontstaan, of onder dit regt begrepen wordt het regt van abolitie, enz., waarvan de vorige grondwet spreekt. Er zijn er die zeggen, dat het woord van gratie alles in zich besluit, anderen willen dat door de laatste redactie van dit artikel het souvereine regt door de grondwet zoude beperkt zijn, tot eene vrijstelling van opgelegde straf, geenszins tot eene vernietiging van eene veroordeeling, in dier voege, dat door het regt van abolitie de geheele aanleg eener regtsvordering en het confirmatoire vonnis zelve opgeheven en als nooit bestaan hebbende moest geacht worden. Tot regt verstand van dit artikel zullen wij ons moeten begeven, hoe dit regt voortijds werd verstaan, en daarnaar moeten afleiden, hoe dit artikel aan moet begrepen worden, ten einde in een aangelegen zak, een voegzaam oordeel te kunnen hebben, of het gemaakte of wenschelijke eener herziening van dit artikel is. Indien wij de oude regtsgeleerden wel verstaan dat worden door het verleenen van gratie wederhalen gedaan, het misdrijven wegnemen, zoodanig, dat de schuldigen geen strafvonnis te vreezen hebben. Maar, noch uit hetgeen daaromtrent bij Matthaeus *de criminibus* l. 48 tot 19 cap. 5, te vinden is, of hetgeen voor *ad Bondectas* lib. 48 vv. daaromtrent zegt, valt op te maken dat door het verleenen van gratie *na* veroordeeling, het bestaan der veroordeeling en van het vonnis zelf wordt weggenomen. Ondanks dit alles achten wij het souvereine regt, gratie kan verleenen zoowel vóórdat als na veroordeeling, zoo wordt door deze kundige regtsgeleerden eenstemmig de meening verdedigd over denzelfden terugwerkende kracht, maar van het wegnemen van het vonnis zelve wordt niet gesproken. Dat regt vroeger aan de souvereine Suiten-Generaal toebehoorende, of bij delegatie op den stadhouder verstreft, werd in 1815 in deszelfs volheid aan den souvereinen Vorst toegekend. Wij houden echter de specificatie der juridieke verdeeling van het regt van gratie begrepen onder het woord van gratie alleen, zoodat het in de grondwet van 1815 voorkomt. Maar het komt ons voor, dat dit regt niet medebrengt eene volkomene tenietdoening van de regtsvordering, zoodat indien al betrij onder de vroegere staatsregeling of onder de tegenwoordige eene abolitie van het vonnis opgelegde straf ware verleend door de bevoegde magt, dit echter zeer bedenkelijk zoude zijn, of in het belang der goede zeden en der maatschappij in het algemeen, die verleening van gratie het gevolg zoude hebben, als of er nooit een misdrijf door den gegratieerden ware bedreven, zoodat, indien ooit later een nieuw misdrijf hem aan nieuwe vervolging mogt blootstellen, de straf bepaling wegens herhaling of misdrijf buiten toepassing zoude moeten blijven. Wilden wij die uitgebreidheid aan het regt van gratie geven of toekennen, 't geen wij schadelijk oordeelen voor het justitie-wezen, dan vermeenen wij een oordeel te moeten zijn, dat zulks, alsdan in de grondwet mogt worden uitgedrukt en het artikel 67 gewijzigd, intusschen pleit er niets voor eene dergelijke verklaring, omdat zelfs bij het wetboek van strafvordering daaromtrent niets bepaald wordt, 't geen anders onmisbaar zou geschied zijn.

*** Heden overleed onze veelgeliefde *DOCHTER*, DAVIDA ADRIANA HENRIETTE, in den ouderdom van bijna 21 jaren.

BREDA, 16 Augustus 1839.

P. HUYSERS AZN.
J. HUYSERS.
Geb. VAN NASSAU.

Eenige kennisgeving.

J. VAN GINNEKEN, Notaris te *Teteringen*, als daartoe regterlijk benoemd, zal, voor zijne Principalen, op Donderdag, den 22. Augustus 1839, des namiddags ten *vijf* ure, ten huize van GERRIT SPIERING, in de *Zwaan* te *Teteringen*, definitief Verkoopen:

1e Koop. Het LOGEMENT en HERBERG genaamd *DE ZWAAN*, bestaande in: eene sedert weinige jaren geheel nieuw gebouwde en wel ingerigte HUIZINGE, met STALLING, KAR- en TURFKOOI, SCHUUR en ERF, met twee MOESTUINEN en DRIES, staande en gelegen in *Westzuiden* en *Kerkeind*, aan den Straatweg te *Teteringen*, Kadastraal bekend onder Sectie B N°. 454, 455 en 456 en Sectie C N°. 160, te zamen groot 66 Roeden en 90 Ellen.

In gebruik dan te vaarden met den 1. Junij 1840.

2e Koop. Een Perceel BOUWLAND, gelegen als voor, in de eerste Klump van de *Gouw*, Kadaster Sectie B N°. 474, groot 1 Bunder, 23 Roeden en 50 Ellen.

3e Koop. Een Perceel BOUWLAND, gelegen als voor, in *Westzuiden*, Kadaster Sectie C N°. 171, groot 1 Bunder, 17 Roeden en 70 Ellen.

4e Koop. Een Perceel HOUTLAND, gelegen als voor, in de *Krogten*, Kadaster Sectie E, N°. 3000, groot 4 Bunder, 44 Roeden en 40 Ellen.

In gebruik aan te vaarden met den 11. November 1839.

Nadere onderrigting te bekomen ten Kantore van den Notaris voornoemd.

UIT DE HAND TE KOOP.

Een Kapitale *HOEVE*, bestaande in een wel doortimmerd HUIS, SCHUUR, WAGENHUIS, met omgragten ERF, MOESTUIN en BOOMGAARD, mitsgaders uitmuntend BOUW- en WEILAND, te zamen groot 47 Bunders, 22 Ellen, staande en gelegen onder de Gemeente van *Steenbergen*. Nadere informatien zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris WAGTHO, te *Zevenbergen*.

*** Bij BROESE & COMP., te Breda, is in Inteekening open op het volgende Werk:

HISTOIRE DE LA REVOLUTION FRANCAISE,

PAR F.-A. MIGNET,

ILLUSTRÉE D'ARRES RAFFET ET AUTRES CÉLÈBRES ARTISTES.

CONDITIONS DE LA SOUSCRIPTION.

L'ouvrage sera publiée en 60 livraisons à 12½ cents, ou 25 cents la livraison double, illustrée de 200 vignettes, d'après RAFFET et autres artistes célèbres, imprimées dans le texte, et formera un beau volume grand in-8°.

Les personnes qui souscriront à *l'Histoire de la Révolution française*, avant le 1er septembre prochain, NE PAYERONT QUE 50 livraisons.

Il sera publié en même temps vingt grandes planches représentant les principaux événements de la *Révolution française*. Elles seront divisées en 10 livraisons, également à 12½ cents sur papier blanc, et 20 cents sur papier de Chine.

Un prospectus contenant une livraison par extrait

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.